

Andrzej Żaki

Kraków - Wawel

Informator Archeologiczny : badania 4, 177-178

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRAKÓW — Zakrzówek

Muzeum Archeologiczne w Krakowie

Badania prowadzili: mgr W. Morawski, E. Zaitz. Finansowało Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Czwarty sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne, (2 połowa XI i I połowa XII wieku).

W bieżącym sezonie przekopano łącznie powierzchnię około 2,3 ara. Prace miały na celu uchwycenie północnej granicy cmentarzyska oraz sprawdzenie czy obszar występowania grobów rozciąga się ku wschodowi na teren obecnie podmokłych łąk. Granica zachodnia obiektu została uchwycona, natomiast północna została nieco uściślona w jej części zachodniej.

Uchwycono 15 grobów co z poprzednimi daje liczbę 70 grobów oraz 10 jam. Większość grobów tworzy jeden rząd wzdłuż wschodniej krawędzi cmentarzyska. Kierunek rzędu jest nieco odmienny od dotychczas odkrytych i przebiega z NNW—SSE. Przy wielu szkieletach brak wyposażenia. Przedmioty znalezione przedstawiają nieco uboższe niż dotychczas zestawy (koraliki, kabłączki, noże, monety, krzesiwo, wiadro). Wszystkie przedmioty przedstawiają formy już znane na Zakrzówku, jedynie wiadro wykonane prawdopodobnie w całości z blachy żelaznej zasługuje na uwagę. Zdobione jest ono w górnej części zwisającymi półkolistymi festonami wykonanymi z taśm blachy żelaznej. Spośród kilku znalezionych monet 2 wydają się mieć dość późną datę z przełomu wieku XII na XIII.

Wczesnośredniowieczny materiał ceramiczny zawierają 4 jamy. Wspomniane jamy, o charakterze osadowym, są wcześniejsze od cmentarzyska. Uchwycone układy stratygraficzne potwierdzają obserwacje poczynione w ubiegłych latach. Pozostałe cztery jamy nie zawierały żadnego materiału datującego. Znaleziony w dwóch jamach drobny materiał ceramiczny nie precyzował ich chronologii.

Badania na cmentarzysku będą kontynuowane w roku przyszłym, gdyż prawdopodobnie jedynie kilka metrów dzieli nas od północnej, ostatejnie do uchwycenia, granicy stanowiska.

KRAKÓW — Wawel

Państwowe Zbiory Sztuki na Wawelu oraz Kierownictwo Odnowienia Zamku Królewskiego w Krakowie

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr Andrzeja Żakiego. Finansowały P.Z.S. i Kierownictwo O.Z.K. na Wawelu. 21-szy sezon badań. Grodzisko głównie w. IX—XIII — osadnictwo paleolityczne i nowożytnie.

Prace badawcze prowadzono w kilku rejonach wzgórza wawelskiego. Głównym punktem eksploracji był dziedzińczyk Batorego, leżący pomiędzy zachodnim skrzydłem zamku a katedrą ze skarbcem. Poniżej odkrytych tu przed paroma laty pozostałości łaźni renesansowych natrafiono na relikty muru o charakterze zbliżonym do przedromańskiego. Tkwiły one w warstwie kulturowej sprzed w. XI (znaleziono m. in. sporo fragmentów tzw. ceramiki białej z wieku VIII—X). Mur, odsłonięty na razie do wysokości około 70 cm, wykonany jest z płytek kamienia wapiennego, wiązanych słabo zaprawą przypuszczalnie z czystego gipsu (analiza chemiczna w toku). Być może, że są to reszty najstarszej katedry z czasów Bolesława Chrobrego lub doby wcześniejszej.

W toku drobnych badań na stokach północnych wzgórza odkryto pod basztą Sobieskiego fragmenty nieznanych dotąd murów gotyckich. Odsłonięto również — od stopy fundamentu — przyległe mury północnego skrzydła zamku i rozwarstwiono chronologicznie ich wątki. Weryfikacja istnienia wieżyczki na zakończeniu skrzydła transeptu I katedry romańskiej przyniosła wynik negatywny.

W sieni północnego skrzydła zamku przebadano nawarstwienia zalegające na skale i zweryfikowano ślady tzw. sali o 24 słupach. Nie natrafiono tu w ogóle na warstwy wczesnośredniowieczne, nie stwierdzono żadnych elementów architektonicznych wspomnianej sali; wątpliwości też budzą rzekome fragmenty muru w postaci kilku odmiennych kamieni, tkwiące w stopie muru sieni. Eksploracja odkrytych tu lejów krasowych nie dostarczyła zabytków paleolitycznych.

Badania ratownicze przy murach fortecznych od strony ul. Bernardyńskiej oraz u podnóża Wawelu przy tejże ulicy, przyniosły drobne ustalenia głównie z zakresu stratygrafii kulturowej czasów średniowiecza i doby nowożytnej.

KRZYŻANE, pow. Mogilno

Muzeum im. Jana Kasprowicza w
Inowrocławiu

Stanowisko 3

Badania prowadził mgr Czesław Sikorski. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Pierwszy sezon badań. Okres wczesnego średniowiecza.

Wykop założono w miejscu koncentracji ułamków ceramiki na powierzchni pola. Poniżej warstwy próchniczej wystąpił ilasty calec. Nie stwierdzono uwarstwień kulturowych.

KSIĄŻEK, pow. Kłodzko

patrz epoka brązu